

урбоєкосистем. Заходи щодо оптимізації радіаційної обстановки великих міст», «Зв'язок між розмірами геному та радіочутливістю видів» та інші), винесених на самостійне опрацювання з курсу радіобіології.

Подано перелік основних термінів і понять до тем, перелік питань та тести для проведення самоконтролю, список рекомендованої навчальної і наукової літератури. Для кращого орієнтування в межах певної теми, винесеної на самостійне опрацювання, наведено короткий довідковий матеріал, який дає змогу студентам швидше зорієнтуватися в змісті питань та вибору необхідних інформаційних джерел.

Для перевірки своїх знань студентам пропонуються тестові завдання та перелік питань для самоконтролю.

Контроль за самостійною роботою здійснюються викладачем у формі співбесіди на практичних заняттях, перевірки записів у робочих зошитах, тестової перевірки знань. Крім того, студенти складають глосарій до кожного питання, винесеного на самостійне опрацювання.

Отже, самостійна робота студентів із курсу «Радіобіологія» потребує чіткої організації, планування, системи й певного керування, що сприяє підвищенню якості навчального процесу. Успіх цієї роботи багато в чому залежить від бажання, прагнення, інтересу до роботи, потреби в діяльності, тобто від наявності позитивних мотивів. Велике значення під час самостійної роботи студента мають його спрямованість, психологічна готовність, а також певний рівень бази знань, на який будуть нашаровуватися нові знання.

Література

1. Радіобіологія. Методичні рекомендації для виконання самостійної роботи студентами природничого факультету напряму підготовки «Біологія» та «Хімія». / Т.В. Дерев'яно. – Полтава, 2012. – 74 с.

2. Радіобіологія. Навчально-методичний посібник / Т.В. Дерев'яно. – Полтава, 2012. – 151с.

3. Яланська С.П., Панасенко Т.В. Аналіз особливостей організації самостійної роботи студентів у вищих навчальних закладах. / С.П. Яланська, Т.В. Панасенко. Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. - № 22 (257) – листопад, 2012. Частина II. С. 304-309.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ЕКСКУРСІЙНОЇ РОБОТИ ВЧИТЕЛЯ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН

*Джугань К.А., Орлова Л.Д.
Полтава, Україна*

Навчальні екскурсії та навчальну практику учнів запроваджено з метою реалізації завдань середньої загальної освіти щодо посилення практичної спрямованості навчально-виховного процесу, професійно-орієнтаційної роботи з учнями, підготовки їх до активної трудової діяльності.

Значення ботанічних екскурсій в шкільному курсі біології (6-11 класи) важко переоцінити. Головна їх мета – знайомство учнів з рослинами, рідкісними і зникаючими видами флори свого краю, особливостями їх життєдіяльності, вивчення природних угруповань і різноманітність взаємозв'язків між ними. Завдання екскурсій – закріпити і поглибити знання про будову і значення рослин, про різноманітність форм і пристосувань рослин до умов зовнішнього середовища, показати важливість і необхідність охорони рослинного світу планети [3, С. 6].

Тільки в ході екскурсій слухачі перетворюються із «пасивних» спостерігачів явищ природи в активних, здатних проаналізувати побачене, описати і замалювати об'єкти, зробити важливі висновки про необхідність охорони тих чи інших видів.

Відсутність ретельної попередньої підготовки перед екскурсією часто веде до невдач. Погане знання маршруту затрудняє пошуки потрібних рослин, на що тратиться додатковий час, розсіюється увага учасників, спостерігається пасивне відношення учнів до роботи. Недостатність екскурсійного знаряддя веде до того, що частина учнів не займається самостійною роботою і займаються всілякими справами, що не відносяться до екскурсії, порушується дисципліна, знижується інтерес до роботи [1, С. 11].

Підготуватися до екскурсії вам допоможуть наступні рекомендації:

1. Пам'ятайте, що екскурсія – це не прогулянка, а обов'язкова частина навчання. 2. Визначте тему екскурсії, вивчіть місце проведення, складіть план. 3. Притримуйтеся теми екскурсії, не відволікайтесь на випадкові питання. 4. Розповідайте на екскурсії тільки те, що можна показати. 5. Уникайте довгих пояснень. 6. Не залишайте екскурсантів тільки слухачами, приваблюйте їх до активної роботи. 7. Не перенавантажуйте екскурсантів новими назвами, вони їх забудуть. 8. Вмійте

концентрувати увагу екскурсантів на потрібному об'єкті. 9. Умійте вчасно перервати екскурсію, надлишково не втомлюючи учнів. 10. Закріпіть матеріал екскурсії в пам'яті учнів на наступних уроках [1, С. 4-5].

Неодмінна частина екскурсії – самостійні спостереження кожного школяра. Типова помилка екскурсовода – бажання дати повний аналіз експонату. Одна із заповідей екскурсовода говорить: «Не залишай екскурсантів тільки глядачами та слухачами – заставте їх теж працювати». За допомогою запитань вчитель стимулює учнів до спостереження і аналізу об'єктів, що розвиває спостережливість та увагу. [3, С. 8].

Завжди пам'ятаємо про те, що завдання сучасної школи – не лише дати певний обсяг інформації, а й озброїти учнів навичками самостійного одержання знань, аналізування інформації, відбору найважливішого. Учень повинен вчитися не на абстрактних, а на реальних ситуаціях, в реальному житті [2, С. 8].

Література

1. Бабенко В. Г. Биология. Материалы к урокам-экскурсиям / [Бабенко В. Г., Зайцева Е. Ю, Пахневич А. В., Савинов И. А.]. – М. : НЦ ЭНАС, 2002. – С. 6–13.
2. Олійник В. М. Новітні технології в організації навчальної практики та екскурсій з біології / В. М. Олійник . – Харків : Основа, 2004. – С. 4–8.
3. Полянский И. И. Ботанические экскурсии / И. И. Полянский. – М. : Просвещение, 1963, С. 8–12.

ПРО ФОРМУВАННЯ ЕЛІТАРНИХ ОСОБИСТОСТЕЙ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ, РОЗВИТОК ПРИРОДНИХ, ЕТИЧНИХ І ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ

*Джурка Г.Ф.
Полтава, Україна*

З теоретичної точки зору елітарна освіта базується доробками психологів і педагогів, які аналізуючи досвід виявлення на самих ранніх етапах життя дитини характеру його індивідуальних природних задатків. Практично для виявлення незаурядних здібностей людини потрібно створювати сприятливі соціальні умови, формувати і розвивати їх до ступеня таланту або генія. Одне із завдань елітарної школи – забезпечення інтеграції в єдиному освітньому просторі здібності учнів (студентів) і висококваліфікованих педагогів, створення оптимальних умов для їх педагогічної взаємодії.

До початку ХХІ століття «еліта» у всіх словниках й енциклопедіях вживалося лише в соціальному і соціально-політичному смислі, не спираючись при цьому на які-небудь природні, біологічні і генетичні дані. З теоретичних та практичних поглядів елітарна освіта може розпочинатися і розвиватися з доробок їх педагогічного і психологічного досвіду виявлення у дитини природних здібностей.

Ні в якому випадку не можливо переростання елітарної школи в привілеєровану. Виникає запитання чи доречно вживати поняття «еліта» до людського роду і яким то чином впливати на його активність, включаючи і навчання. Цю позицію може розглядати двояко: 1) елітарна освіта – це процес, який повинен забезпечити високий рівень знань, але, поряд з цим появляється і другий фактор, який відомий під назвою «статусна позиція». Якраз оце і являється гальмом в реалізації проблеми елітарної освіти.

З інших підходів деякі педагоги, і я цієї думки притримуюся, відмічають, що люди які відносяться до еліти повинні характеризуватися: високою внутрішньою організованістю; активне бажання до закріплення свого статусу за допомогою особливою інформованості і тиску на маси через відповідні структури; одержання тих або інших заохочень або винагороджень; постійно зберігати елітні позиції у своїй діяльності.

Відомо, ці якості характерні для більшості частини студентської молоді і ми повинні помічати все те позитивне, що є в студентів і використовувати його для загальних цілей. Якщо ми не помічаємо у студентів його позитивних рис, то це наші упущення.

Сучасна педагогіка і психологія поки що не розробили єдиної методики виявлення здібностей дитини на ранніх стадіях їх життя. Тоді і в подальшому їх розвитку ці хиби будуть спостерігатися.

В кожному разі розглядаючи ту чи іншу особистість ми звертаємо увагу на обдарованість дитини, її природний дар.

Предметом активного дослідження стали питання філософії освіти і його реформування як сфери, що спрямована на розвиток індивідуальних можливостей особистості. У зв'язку з цим стали приділяти увагу виявлення особливостей діяльності структур шкільної елітарної освіти: гімназії,